



המשגיה

שיחות, דרשות ומאמרים למגידי שיעור, ולכל דורש ברבים

גליון מס' 127

ערוך מתוך שיעורי לב ארי - ב"ב

פרשת תצוה - תשפ"ד

עניין של חינוך

בנייה עצמית

'להעלות נר תמיד'

גַם כִּי יִזְקֶינָה לֹא יִסּוּר מִמֶּנָּה כִּךְ מִצִּיב שלמה המלך את יעד החינוך ומטרתו. ההורים משקיעים בבניהם הצעירים, – נעזרים ומשתתפים במחנכים ומלמדים, והכל בכדי לבסס את הבן, לבנות את עולמו ולהעמידו איתן ברוחניות. הצלחת החינוך היא לכוון לכך שהילד יבנה את עצמו. ללמוד דרכי בחירה, להרגילו להתבוננות, לאפשר התנסות, ולסייע לו בנטילת אחריות. חבל כי מורים רבים עסוקים בעצמם מה הם אומרים לילד, כיצד הם פועלים למענו, - ולאן הם מכוונים אותו. באם נחנך לְנַעַר עַל עֵי דַרְכּוֹ, שהוא יפעל והוא יעשה, לא יסור בזקנותו מלהמשיך להתחנך. פרשתנו פותחת במצוות נרות המנורה. הג"ר שמשון רפאל הירש מעיר כאן כי רק בהדלקת נרות המקדש משתמשת התורה בלשון 'להעלות'. הוא מדייק שבכך מלמדת התורה שעיקר ההדלקה היא ההעלאה, שתהא השלחבת עולה מאליה. וכך מסיק ומנחיל "תפקיד מלמד תורה הוא לעשות את עצמו מיותר! אל יעמיד 'הכהן' את - היהדיוטי' במצב של תלות תמידית בו". הנחייה חינוכית מאירה! אל תעשה עבורו, תן לו ללמוד כיצד לעשות בעצמו! די להענקות ארוכות ומייגעות מהלוח, מועטות התועלת לעומת הנחיית תלמיד לכתוב בעצמו מעצמו. אם נכתיב לילד את תווי חייו, ספק ילך בו. נכוון אותו לבחור הוא תווי נכון, וְשֶׁרָטוּטוּ בְעַצְמוֹ, ואזי הבחירה היא שלו לנצח! (חינוך בפרשה)

בברכת שבת שלום -

מערכת שיעורי לב ארי



פְּנִינִים מִשְׁלַחַן מְלָכִים

'כתית למאור' – יגיעה בתורה!

ידועה ומפורסמת הגמרא במסכת מגילה: **אם יאמר לך אדם יגעתי ולא מצאתי, אל תאמין. אם יאמר לך אדם לא יגעתי ומצאתי, אל תאמין. אבל אם יאמר לך אדם יגעתי ומצאתי – תאמין!** ומסיימת הגמרא ואומרת: **והני מילי בדברי תורה ... אבל במשא ומתן, סייעתא הוא מן שמיא.** הפרנסה זה לא קשור להשתדלות של הבן אדם. אדם יכול להתאמץ כל היום כולו, ולעבוד כמו חמור, אבל בסופו של דבר פרנסה הוא לא יראה... יגעתי, ולא מצאתי. ואילו יכול להיות אדם שלא יעמול כלל לפרנסתו, והוא עוד יתעשר עושר גדול... לא יגעתי ומצאתי.

"... ויקחו שמן זית זך כתית למאור". אומרת הגמרא: כתית למאור, ולא כתית למנחות. השמן שהובא בשביל המנורה היה צריך להיות כתית, אך השמן שהובא לבלילת המנחות, לא היה צריך להיות כתית. אומר החת"ס סופר: המנורה מסמלת את החכמה, ואילו המנחות (הלחם) מסמלות את הפרנסה. תדע לך, דווקא למנורה צריך כתית... כתית זה רק למאור! כשאתה לומד תורה תעשה את זה בעמל ויגיעה, תזיע עליה.

מסופר על הגרב"צ אבא שאול זיע"א, שאחרי שהיה מוסר שיעור בישיבה, אפשר היה לסחוט את החולצה שלו מרוב זיעה ... התורה נקנית ביגיעה ובעמל, תכתוש ותכתות את עצמך... ואילו למנחות, בכלל לא צריך כתית, חבל על הזמן והמאמץ שאתה משקיע, עובד מצאת החמה עד צאת הנשמה, ובכלל אין לך השפעה על המשכורת... אתה לא יכול להזיז שקל. נכון, צריך השתדלות, "הי ילחם לכם ואתם תחרישון". את הלחם הי' נותן, אבל אתה אל תשב בבית כמו איזה שייח' ותעשן נרגילה, תחרוש! תעשה איזו השתדלות, אבל ככה להפריז! להשתגע?! לא צריך לכתות את עצמך... לכן אומרת הגמרא: "כל האומר 3 פעמים ביום 'אשרי יושבי ביתך', הרי זה בן העולם הבא. זהו? זה הכל! אומר הפני יהושע: מי שאומר 3 פעמים "פותח את ידך ומשביע לכל חי רצון", ומאמין שפרנסה זה מהקב"ה, ממילא הוא לא עובד כמו חמור, ויש לו זמן ללמוד תורה... נו, אז אם יש לו זמן ללמוד תורה, הוא כבר בן העולם הבא!

(אפיריון שלמה מס' 205)

מעשה שהיה...

רוח-הקדוש!

ספורים על רבנו רבי יהודה זרחיה הלוי זיע"א

הילולא דצדיקייא



**הילולת רבנו
המקובל הרב
יהודה זרחיה
מרדכי לייב
הלוי סגל זצ"ל
(ט' אדר)**

הרב הנסתר המקובל יהודה זרחיה מרדכי לייב חיים הלוי סגל זצ"ל- נולד בשושן פורים ה'תרפ"ד בירושלים לאביו ר' שפטיה ואמו מרת חנה עלקא זיע"א. נקרא על שם סבו, הגאון ר' יהודה זרחיה אזולאי, ששימש כחכם באשי. בינקותו עברו הוריו לגור בנווה שלום שביפו. בהיותו כבן שנתיים נחטף, ואביו מצאו בחסדי שמים בתוך שקעל שכמו של ערבי. כבר משחר ילדותו ניכרו בו כשרונות מזהירים. למד בתלמוד תורה שערי תורה ביפו. בהיותו כבן תשע שנים היה דורש בבתי-כנסת, ורבים הגיעו לחזות בתופעה נדירה זו. בבחרותו למד בישיבת לומז'ה בפתח תקווה, שם היה מתלמידי הרב שך ובמשך תקופה אף לן עמו בחדרו. באותה תקופה היה בקשר עם החזון אי"ש, אשר כינהו 'ארי בין אריות' אבל הוא עצמו כתב בענוותנותו: "אני מכריז ומודיע שאני לצערי מקטני בני ישראל גם במעשים טובים וגם בהשגות וגם בתורה וביראת שמים". לאחר נישואיו, כיהן כר"מ בישיבתו של האדמו"ר ר' חיים מרדכי רוזנבוים מנדבורנא. בשנת ה'תשי"ג, בהיותו כבן 29, מונה לשמש כרבה של שכונת קריית שלום בדרום תל אביב, בתפקיד זה כיהן כ-48 שנים. גאון בנגלה ובנסתר. בעל רוח-הקדוש. רבים פנו אליו ונושעו. התפרסם כפועל מופתים. ענוותן מופלא. השתדל להסתיר את גאונותו העצומה בש"ס, בשולחן ערוך, בחסידות ובמוסר. מ-ל"ו הצדיקים הנסתרים. זכה לגילוי אליהו הנביא זכור לטוב. הרבה להתרועע עם הצדיקים הנסתרים- ר' יהודה לאון פטילון (הצייר), ר' חיים כהן (החלבן), ר' מאיר זילברשטיין, ר' יוסף וולטוך, ר' מנחם מינכן הלפרין ועוד מקובלים נסתרים זצ"ל. נלב"ע במוצ"ש שבת, ט' אדר ה'תשס"א חי כ-77 שנים. ציונו בהר המנוחות בירושלים. ת.נ.צ.ב.ה. וזכותו העצומה תגן עלינו אמן.

על העבדה שרוח-הקדוש שרתה על הרב זיע"א נתן ללמד מהספורים הבאים: פעם באמצע התפלה נגש רבנו לאחד מהמתפללים ואמר לו: "קח את הטלית ולך לביתך מיד!". הלה התפלא, על שהוא כב"כ מגרש מבית הכנסת, בצר לו שמע לרב והגיע לביתו. שם להפתעתו המרבה מצא את אשתו מחסרת הכרה. מיד הוא הזעיק את פחות ההצלה, ומשם פינו את רצתו לבית-הרפואה. לאחר שחיי אשתו נצלו, אמרו לו הרופאים: "משמים שלחו אותך הבית להזעיק עזרה".

ספר אחד מתלמידי: 'פעם נעלמו לאמי תכשיטים יקרים, והיא חשדה באחת השכנות, אשר היתה יוצאת ובאה תדיר לביתם, אך לא היתה בטוחה ולא הרגישה נעים לדבר איתה על זה. היא פנתה לרבנו ובקשה שיגיד לה רק אם היא צודקת בחשדותיה. הרבי אמר לה: "זו לא השכנה". היא נצלה את ההזדמנות ושאלה: "אם כן, היכן הם?", ורבנו השיב: "בארון ההוא בפנה זו לא חפשת, התכשיטים מנחים שם". מיד נכנסה לביתה ובדקה, וכאשר דבר - כך היה'.

"יום אחד באתי לבית דודי, (שהיה ממקורבי רבנו). כשהגעתי לביתו צלצל הטלפון. בצד השני נשמע קולו של רבנו, שעד כה כמעט ולא הפרתיו, רק שמעתי מאבי אודותיו. הרב דרש בשלום הבית ושאל לזהותי. לאחר מכן שאל לשלום אבי ולשלומי. באותה התקופה סבלתי מכאבי ראש מטרידים, ולמרות כל הבדיקות שבצעתי - לא יכלו הרופאים למצוא את הסבה לכך. ספרתי לרבנו, והרב השתתף בצערי, ואז דבר בשבח מצות הצדקה, תוך שהוא מיעץ לי להפריש מדי יום מספר פרוטות לצדקה. תוך כדי שיחה, חלפה בראשי המחשבה: "מי יודע כמה זמן יעבור, עד שארפא מכאבים אלו?". והנה שומע אני את קולו של הרב: "לא כמו שאתה חושב שיקח זמן רב, תתחיל והי' יעזר!". וכך היה. מיד כשהתחלתי להפריש את הפרוטות לצדקה, חלפו הכאבים ונעלמו כלא היו". (מתוך הספר הנפלא 'הצדיק פלא') (מתוך העלון פניני הצדיקים בשינויים קלים).